

Mokyklos ugdymo sistemos pertvarkymas mokinių įvairovei, grindžiamas įtraukiuoju ugdymu universalus dizaino mokymuisi prieigoje

Alvyra Galkienė
Vytauto Didžiojo universiteto profesorė

Įtrauktis demokratinės valstybės preferencijose

- Demokratinės valstybės tikslai pasiekti socialinį teisingumą, realizuoti lygias galimybes visiems ir užtikrinti ugdymo tvarumą *sutampa su įtraukiojo ugdymo tikslais*.
- Įtraukiojo ugdymo tikslas sudaryti sąlygas kiekvienam asmeniui be kliūčių maksimaliai ir sėkmingai plėtoti asmeninį potencialą *sutampa su universalaus dizaino tikslais*.
- Demokratinės valstybės tikslų, taip pat kaip ir įtraukiojo ugdymo tikslų, realizavimas remiasi į tris komponentus: *ideologiją, politiką ir praktiką*.

(Sorkos & Hajisoteriou, 2020; Medina-García et al., 2020; Ramberg & Watkins, 2020; Óskarsdóttir et al., 2020; Magnússon et al., 2019; Florian, 2019)

Įtraukties procesai švietimo sistemų transformacijose

- Įtrauktis ir įtraukusis ugdymas, kaip vienas iš įtraukties realizavimo komponentų, vystosi kartu su visuomenės demokratėjimo procesais.
- Judėjimai prieš rasinę, etninę, tautinę, kultūrinę diskriminaciją, neįgaliųjų teisių gynimas tai pirminiai veiksniai, inspiruojantys švietimo sistemų, kaip demokratinės visuomenės kūrimo kryptingumą.

(Magazzini, 2020); Keskitalo & Olsen, 2019; Bartz, 2019; Mačiulytė, 2012)

Įtraukiojo ugdymo problematika edukaciniuose tyrimuose

Įtraukiojo ugdymo procesų, tokių kaip:

- tarptautinių rekomendacijų poveikumas nacionalinio savitumo išsaugojimo ir tautų asimiliacijos kontekstuose;
- diskursas dėl visiškos įtraukties vertingumo;
- ugdymo proceso integralumo ir universalumo problema;
- mokytojų, kaip strateginių ugdymo procesų pokyčių agentų, kompetencija;
- mokinių įgalinimo per ugdymo ir pasiekimų vertinimo sistemas būti savo mokymosi šeiminiškai

tyrinėjimas nėra tik tam tikro ugdymo būdo analizė, tai demokratinės visuomenės kūrimo modelio konstravimas.

(*Styrinėjimas wanson et al., 2020; Van Boxtel, 2019; Griful-Freixenet, Struyven, Vantieghem, & Gheysens, 2019; Sette, Gasser, & Grütter, 2020; Stephenson, & Ganguly, 2022; Kawai, 2023; Ferreira, & Reis-Jorge, 2022*)

Tyrinėjimų tęstinumas

Šis projektas tęsia įtraukiojo ugdymo vystymui aktualių tyrimų ciklą:

2014 – 2017 m. Įtraukiojo ugdymo raiška skirtinguose kultūriniuose kontekstuose. (Austrija, Suomija, Lenkija ir Lietuva)

2018 – 2021 m. Universalaus dizaino mokymuisi (UDM) prieigos taikymo galimybės skirtingų šalių įtraukiojo ugdymo sistemose (Austrija, Suomija, Lenkija ir Lietuva)

2025 – 2028 m. Veiksnių, skatinančių mokyklos sistemų transformaciją įtraukiojo ugdymo UDM prieigoje paieška.

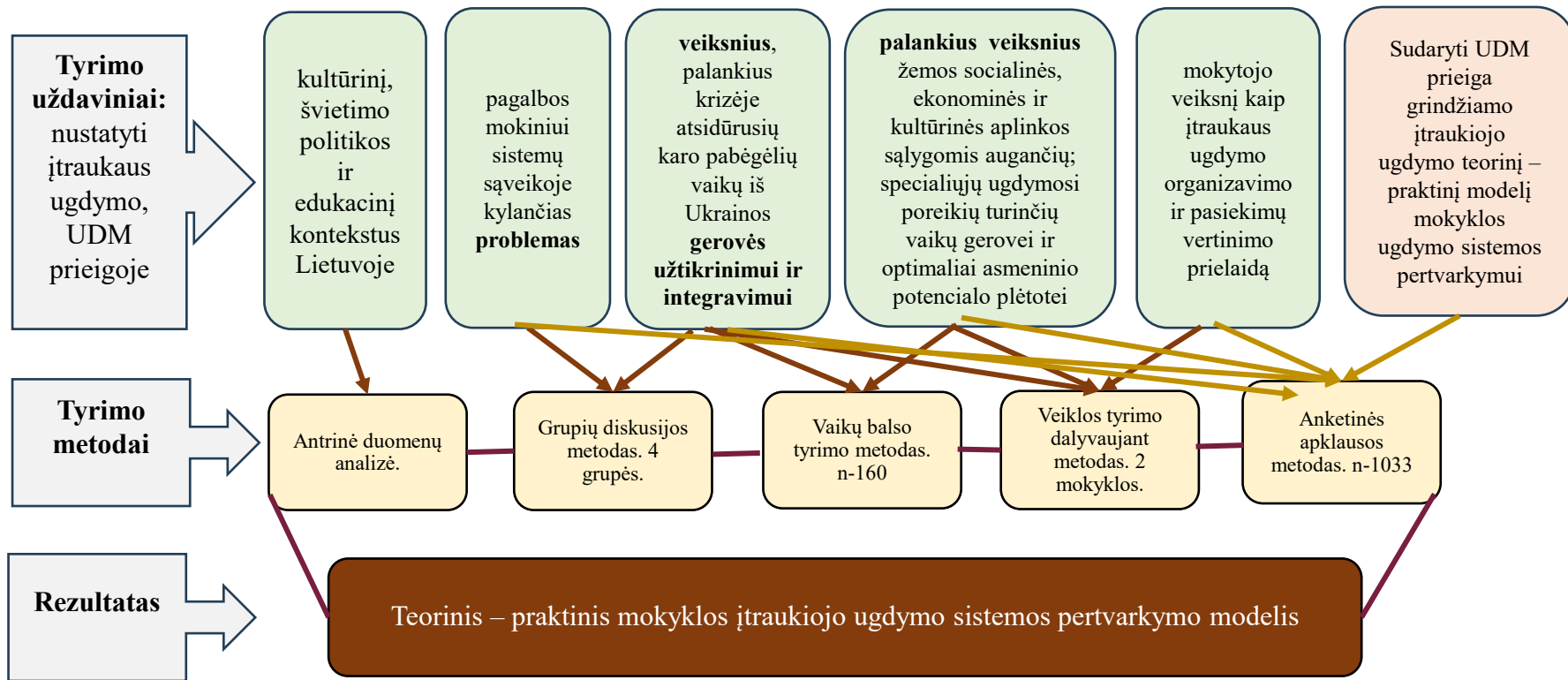
Šiuo tyrimu siekiama:

- atsakyti į klausimą: kokie mokyklos, kaip ugdymo sistemos, kultūriniai, vadybiniai ir ugdymo praktikos veiksniai gali paskatinti mokyklos transformaciją įtraukiojo ugdymo link?
- mokslo žiniomis pagrįsti veiksnius, integruojančius įtraukiojo ugdymo UDM prieigoje ir pagalbos mokiniui sistemas, eliminuojant mokinių segregacijos galimybę;
- nustatyti kodėl mokyklų ugdymo sistemos vangiai pasiduoda transformacijoms ir kokie veiksniai padėtų paspartinti šiuos procesus.
- sukurti ir pasiūlyti Lietuvai teorinį – praktinį mokyklos ugdymo sistemos pertvarkymo įtraukiajam ugdymui modelį.

Tyrimo organizavimas. Tyrimo dalyviai.

- Mokyklos, ugdančios pabėgusius nuo karo Ukrainoje vaikus, žemos socialinės, ekonominės ir kultūrinės aplinkos sąlygomis augančius vaikus ir specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius vaikus ikimokyklinio ugdymo įstaigose ir bendrojo ugdymo mokyklų pradinio ir pagrindinio ugdymo pakopose.
- Mokyklų vadovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, vaikai Lietuvoje, Islandijoje, JAV, Europos šalyse, kuriose ugdomi nuo karo pabėgę vaikai (Vokietija, Lenkija, Lietuva ir kt.)

Tyrimo metodų taikymas

Tyrėjų grupės struktūra ir kompetencijų sritys

Atstovaujama organizacija		Kompetencijos sritis tyrime
CAST universalios dizaino mokymuisi tyrimų ir plėtros organizacija, JAV	Dr. Jenna W. Gravel (Harvardo universitetas, CAST) M.Ed. Allison Posey (CAST)	Įtraukiojo ugdymo UDM prieigoje konstrukto modeliavimas. Tyrimų vykdymas ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklose, turinčiose didelę patirtį įgyvendinant įtraukujį ugdymą UDM prieigoje Jungtinėse Amerikos Valstijose.
Islandijos universitetas	Prof. dr. Edda Óskarsdóttir	Mokinius įgalinančios pagalbos ir pastoliavimo priemonių modeliavimas įtraukiojo ugdymo sistemoje, mokytojų, tėvų ir specialistų sąveikų organizavimas vaikų gerovei Islandijoje.
Ukrainos nacionalinis technologijų universitetas	Prof. dr. Yuliana Lavryš	Nuo karo pabėgusių vaikų trauminių patirčių įveikos ir įtraukties į įvairių šalių ugdymo sistemas tyrimai.
Vytauto Didžiojo universitetas	Prof. dr. A. Galkienė Prof. dr. O. Monkevičienė Doc. dr. Jultra Navaitienė Doc. dr. L. Miltenienė Dr. B. Vitytė Dokt. R. Mockaitienė Mok. A. A. Markevičius	Lietuvos mokyklos sistemų transformacijos, vaikų gerovės, nediskriminavimo formų užtikrinimo ir asmeninio potencialo plėtros praktikų tyrimai Lietuvos mokyklose, įgyvendinant įtraukujį ugdymą. Tyrimo rezultatų sklaida Lietuvos švietimo sistemoje.

Numatomi projekto rezultatai

Lietuvai

- Lietuvių kalba publikuota mokslinė ataskaita prieinama politikams, mokytojams ir mokslininkams.
- Rekomendacijos dėl ugdymo sistemų mokyklose transformacijos skatinimo įtraukties link ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklų bendruomenėms ir švietimo politikams.
- Forumas, dalyvaujant Lietuvos mokslininkams ir mokytojams.
- Diskusija įtraukiojo ugdymo tema VDU Edukacinių tyrimų institute ir doktorantūros mokykloje.
- 2 Pranešimai nacionalinėse konferencijose.

Pasauliui ir Lietuvai

- Mokslo studija, publikuota anglų kalba pripažintoje mokslo leidykloje.
- 2 Moksliniai straipsniai aukšto citavimo lygio moksliniuose žurnaluose.
- Forumas UNITWIN tinkle su pasaulio mokslininkais.
- 5 Pranešimai tarptautinėse konferencijose užsienyje.
- Debatai įtraukties tema tarptautinėje doktorantų vasaros stovykloje.

EDU
FORUMAS

LMT
Lietuvos mokslo taryba

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

VYTAUTO
DIDŽIOJO
UNIVERSITETAS
MCMXXII

DĖKOJU UŽ JŪSŲ DĖMESĮ

Išsilavinimas 360°